

† DANIEL

PRIN HARUL LUI DUMNEZEU ARHIEPISCOP AL BUCUREȘTILOR,
MITROPOLIT AL MUNTENIEI ȘI DOBROGEI, LOCTIITOR AL TRONULUI
CEZAREEI CAPADOCIEI ȘI PATRIARHUL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE

PREACUVIOSULUI CIN MONAHAL, PREACUCERNICULUI CLER ȘI PREAIUBIȚILOR
CREDINCIOȘI DIN ARHIEPISCOPIA BUCUREȘTILOR

HAR, MILĂ ȘI PACE DE LA HRISTOS-DOMNUL NOSTRU, IAR DE LA NOI
PĂRINTEȘTI BINECUVÂNTĂRI

*„prin rănilor Lui noi toți ne-am vindecat”
(Isaia 53, 5)*

HRISTOS A ÎNVIAT!

*Preacuvioși și Preacucernici Părinți,
Iubiți credincioși și credincioase,*

Hristos Cel răstignit și înviat S-a arătat ucenicilor Săi în seara zilei Învierii Sale, pentru a-i încredința că *El a trecut prin moarte și a biruit-o*. Trupul lui Hristos n-a cunoscut stricăciunea în mormânt, pentru că era unit cu Dumnezeuirea Fiului Cel veșnic. Iar sufletul lui Hristos n-a fost ținut în iad, tot pentru că era unit cu Dumnezeuirea Sa. Moartea, ca despărțire a sufletului de trup, fiind pentru om *urmarea păcatului* (cf. *Romani 6, 23*), prima lucrare a lui Hristos după biruința Sa asupra morții a fost aceea de a împărtăși ucenicilor Săi *puterea de a ierta păcatele* (cf. *Ioan 20, 19-23*). Însă, ucenicul Toma, nefiind prezent acolo cu ceilalți, dar voind apoi să se încredințeze de adevărul Învierii lui Hristos în chip material, prin simțuri, a zis: *„dacă nu voi pune degetul meu în semnul cuielor și dacă nu voi pune mâna mea în coasta Lui, nu voi crede”* (*Ioan 20, 25*). De aceea, peste opt zile, Hristos-Domnul S-a arătat și lui Toma, zicându-i: *„Adu degetul tău încoace și vezi mâinile Mele și adu mâna ta și o pune în coasta Mea; și nu fi necredincios, ci credincios. A răspuns Toma și I-a zis: Domnul meu și Dumnezeul meu! Iisus i-a zis: Pentru că M-ai văzut, ai crezut. Fericiți cei ce n-au văzut și au crezut!”* (*Ioan 20, 27-29*). Cu alte cuvinte, fericiți sunt cei care văd

duhovnicește, cu ochii credinței, pe Dumnezeu Cel nevăzut, pentru că simt prezența Lui dumnezeiască iubitoare și vindecătoare. Înțelegem că Hristos-Domnul Cel înviat din morți, cu iubire și înțelepciune, dojenind și luminând *pe ucenicul Său Toma, îl vindecă de îndoială sau de puținătatea credinței lui.*

Când s-a atins de trupul omenesc al lui Iisus Cel înviaț, Toma a mărturisit dumnezeirea Lui, zicând: *Domnul meu și Dumnezeul meu!*

Toma s-a atins de trupul material, văzut și limitat al lui Hristos, dar a mărturisit pe Dumnezeu Cel nematerial, nevăzut și nemărginit. El s-a atins de semnele Crucii și a mărturisit slava Învierii. S-a atins de semnele suferinței și ale morții trecătoare, dar a mărturisit puterea Învierii și a vieții veșnice. S-a atins de semnele lăsate în trupul lui Hristos de păcatele oamenilor (trădare, invidie, ură și violență), dar a mărturisit puterea iubirii lui Dumnezeu mai tare decât păcatul și moartea. S-a atins de semnele istoriei păcătoase care ucide, dar a mărturisit veșnicia iubirii milostive a lui Dumnezeu care dăruiește viață.

*S-a atins de semnele bolii păcatului omenesc, dar a mărturisit lumina vindecării dumnezeiești, ca să se împlinească profeția lui Isaia care, cu sute de ani înainte, fiind inspirat de Duhul Sfânt, a rezumat **taina legăturii dintre Cruce și Înviere**, în cuvintele: „(...) prin rănilor Lui noi toți ne-am vindecat” (Isaia 53, 5).*

Rănilor pătimirilor lui Hristos Cel răstignit s-au vindecat prin Înviere. *Deși nu mai sângerează, ele totuși însemnează ceva: sunt stigmat sau semne care confirmă și comunică iubirea Lui smerită mai tare decât păcatul și moartea. Urmele Crucii, deși vindecate prin Înviere, rămân totuși imprimare în trupul lui Hristos Cel preaslăvit, pentru a ne arăta că suferințele și nevoințele omului în lupta sa cu păcatul în istorie nu sunt uitate de Dumnezeu în veșnicie, ci vindecate și luminate sau transfigurate în semne de biruință ale iubirii răstignite asupra păcatului (egoismului), morții și iadului.*

Cântările Canonului Învierii arată puterea vindecătoare a Sfintei Crucii, adică a Sfintelor Pătimiri ale Domnului Iisus Hristos, astfel: „*Suitu-Te-ai pe Cruce, patimile mele vindecându-le cu patima preacuratului Tău trup pe care de voie l-ai purtat*”¹.

Mântuirea, ca vindecare a naturii umane de păcat, de moarte și de coruptibilitate sau stricăciune, este cântată în slujba Sfintelor Paști, astfel: „*Cu trupul adormind, ca un muritor, Împărate și Doamne, a treia zi ai înviat **pe Adam din stricăciune ridicând și moartea pierzând**; Paștile nestricăciunii, lumii de mântuire*” (Luminânda, Utrenia Sfintelor Paști).

De asemenea, este semnificativ faptul că prima sărbătoare după Sfintele Paști, Vinerea din Săptămâna luminată, este numită Izvorul Tămăduirii sau Izvorul cel de Viață purtător. Sărbătoarea aceasta ne amintește că harul tămăduitor sau vindecător al lui

¹ Canonul Învierii, gl. IV, cântarea a 4-a, Duminică, la Utrenie.

Dumnezeu s-a arătat lângă Constantinopol, într-un loc pe care a fost zidită o biserică închinată Maicii Domnului. În această biserică s-au vindecat mai mulți împărați, patriarhi, monahi și simpli credincioși, prin milostivirea Mântuitorului Iisus Hristos și a Maicii Domnului².

Legătura dintre *Vinerea Sfintelor Patimi* ale Mântuitorului nostru Iisus Hristos și *Vinerea Izvorului Tămăduirii* ne arată *taina Bisericii lui Hristos ca spațiu de vindecare de boală și eliberare de păcate*. De fapt, Maica Domnului care a stat lângă Crucea lui Hristos Cel răstignit și a văzut rănila din mâinile și picioarele Lui, precum și rana din coasta Lui împunsă, din care a ieșit sânge și apă (cf. *Ioan 19, 34*), *simboluri ale Botezului și Euharistiei, a devenit icoana vie a Bisericii lui Hristos plină de harul tămăduitor dăruit ei de Hristos Cel răstignit și înviat*.

Sărbătoarea *Izvorul Tămăduirii* ne arată că harul vindecător al lui Hristos Cel răstignit și înviat se revarsă în Biserică, prin Sfintele ei Taine și rugăciuni, în mod deosebit, prin milostivirea și rugăciunile Maicii Domnului, după cum se spune în slujba *Vecerniei din Vinerea Izvorului Tămăduirii*: „*Lucruri minunate și uimitoare a săvârșit Stăpânul cerurilor, dintru început prin tine, cea cu totul fără prihană. Că și de sus a picurat (har) lămurit ca o ploaie, în pântecul tău, dumnezeiască Mireasă, arătându-te pe tine izvor din care curge toată bunătatea și mulțimea de tămăduiri, izvorând din belșug faceri de bine tuturor celor ce au nevoie de întărirea sufletelor și de sănătatea trupului prin apa harului*”³.

În toate Duminicile care urmează după Sărbătoarea Învierii Domnului până la Sărbătoarea Înălțării Domnului, se arată, într-un fel sau altul, puterea vindecătoare a lui Hristos, atât pentru suflet, cât și pentru trup. Astfel, *Duminica femeilor mironosițe* ne arată că aceste femei au fost *vindecate de teamă primind bucurie de la Hristos, Care le spune: „Bucurați-vă! (...) Nu vă temeți!”* (*Matei 28, 9-10*).

Duminica Slăbănogului de la Vitezda ne arată că vindecarea acestuia de paralizie a fost în același timp o *tămăduire sufletească și trupestă, o izbăvire de păcat și de boală*. *Duminica Samaritencei* ne arată că această femeie, diferită de evrei ca neam și credință, a fost *vindecată de afecțiunea ei dezordonată și de necunoașterea adevăratei credințe*. Iar *Duminica Orbului* ne arată că vindecarea unui orb din naștere are ca scop *preamărirea iubirii și milostivirii lui Dumnezeu pentru oameni, ca ei să înțeleagă că atât sănătatea (vederea normală), cât și vindecarea de boală sunt daruri de la Dumnezeu*.

În timpul vieții Sale pământești, de la Nașterea Sa în Betleem până la Înălțarea Sa la cer pe muntele măslinilor, Hristos-Domnul, **prin tot ceea ce este El ca Dumnezeu-Om, prin tot ceea ce învață și face, de fapt vindecă și înmoiește,**

² Vezi *Sinaxarul zilei de Vineri*, în *Săptămâna luminată*.

³ *Vineri*, în *Săptămâna luminată*, *Stihiră din slujba Vecerniei*, vezi *Penticostar*, București, 1973, p. 52.

sfințește și înalță firea noastră omenească, pentru că unește voința umană cu voința divină, împlinind voia lui Dumnezeu-Tatăl prin smerită ascultare și dăruire de sine întru iubire față de Dumnezeu și față de oameni.

„Cel care l-a făcut pe om (...) Se face El însuși pătimitor, pentru a vindeca patimile noastre prin Patima Sa; și astfel desființând în trupul Său patimile noastre care întrecuseră orice măsură, în marea Sa iubire de oameni reînnoiește în Duhul puterile sufletului nostru”⁴ – după cum spune Sfântul Maxim Mărturisitorul, de la a cărui moarte se împlinesc anul acesta 1350 de ani.

Iubiți fii și fiice duhovnicești,

În Persoana divino-umană a Mântuitorului Iisus Hristos Cel răstignit și înviat, se află, așadar, *izvorul vindecării noastre de păcat și de urmările lui: boala, suferința, moartea și stricăciunea.*

Taina Pocăinței sau a Mărturisirii și iertării păcatelor, pre-cum și Taina Sfântului Maslu sunt izvoare permanente de vindecare de păcate, de patimi, de boli și de suferințe. În toate Sfintele Taine ale Bisericii lucrează harul Preasfintei Treimi, care ne arată iubirea milostivă a lui Hristos, Doctorul sufletelor și al trupurilor noastre (Slujba Sfântului Maslu) și Izvorul tămăduirilor (Slujba sfințirii apei).

De aceea, Sfântul Ioan Gură de Aur a numit Biserica lui Hristos *„farmacie duhovnicească, unde se pregătesc leacuri noi, ca să ne vindecăm de rănilile pe care ni le face lumea”⁵.*

Același Sfânt Părinte cheamă la vindecare sufletească și mântuire zicând: *„Intrați în biserică și mărturișiți-vă păcatele voastre, căindu-vă pentru ele; căci acolo veți afla doctorul care vă vindecă, iar nu un judecător care să vă osândească; acolo nu se cere pedepsirea păcătosului, ci se dă iertarea păcatelor”⁶.*

Însă iertarea păcatelor se arată duhovnicește mai ales în vindecarea de ele. De aceea, cartea numită *Constituțiile Apostolice* (sec. IV) îndeamnă pe episcop, ca păstor de suflete, să fie un medic duhovnicesc: *„Ca un doctor iubitor și plin de milă, îngrijește-i pe cei păcătoși, folosind doctoriile potrivite pentru a-i vindeca; și nu numai tăind, arzând și prin leacuri usturătoare, ci și legând și oblojind, dând leacuri plăcute și care închid repede rănilile, răcorind și îmbărbătând prin cuvinte blânde. Dar dacă rana este adâncă, spal-o și leag-o bine, ca să nu se întindă și la partea sănătoasă; dacă este infectată, curăț-o cu leacuri usturătoare, adică dojeni; dacă s-a cangrenat, arde și scoate afară partea rea, poruncind*

⁴ Sfântul Maxim Mărturisitorul, *Capete despre cunoștința de Dumnezeu și iconomia întrupării*, III, 14, cf. Jean Claude Larchet, *Terapeutica bolilor spirituale*, Ed. Sophia, București, 2001, p. 244.

⁵ Omilii la Ioan, II, 5, cf. Jean Claude Larchet, *Terapeutica...*, p. 254.

⁶ Omilii despre pocăință, III, 4, cf. Jean Claude Larchet, *Terapeutica...*, p. 263.

posturi și ajunări”⁷.

Prin urmare, în Biserica Ortodoxă, *canonul sau epitimia nu este o pedeapsă, ci o doctorie, o pavăză contra păcatului*. Pocăința este reînnoirea harului primit la Botez; ea ne aduce vindecarea și înnoirea vieții spirituale. Ea ne pregătește pentru primirea Sfintei Împărtășanii sau Euharistii, spre „tămăduirea sufletului și a trupului”, spre „iertarea păcatelor și spre viața de veci”, cum se spune în rugăciunile de la Împărtășire.

Iar prin împărtășirea cu Trupul și Sângele Domnului din Sfânta Euharistie ne pregătim pentru Înviere (cf. Ioan 6, 51-58). De aceea, Sfânta Euharistie a fost numită „leacul nemuririi”⁸ sau „leacul nemuririi și doctorie pentru a nu muri, ci a trăi veșnic în Iisus Hristos”⁹.

Prin Taina Sfântului Maslu se dăruiește bolnavilor vindecarea sufletească și trupească, adică iertarea de păcate și tămăduirea de boală sau alinarea suferinței (cf. Marcu 6, 13 și Iacob 5, 14-15).

Însă pentru vindecarea și mântuirea noastră sufletească și trupească este nevoie de multă credință și de multă stăruință în rugăciune, precum și de iubire milostivă față de semenii.

De aceea, Sfântul Macarie spune în această privință: „Dacă cineva nu se apropie de Domnul, împins de propria-i voință și cu tot sufletul și nu se roagă cu credință puternică, nu dobândește vindecarea (...). **Noi n-am dobândit încă vindecarea duhovnicească și mântuirea pentru că nu-L iubim din toată inima și nici nu credem în El cu adevărat. Să credem deci în El, să ne apropiem cu adevărat de El, pentru ca să lucreze îndată adevărata tămăduire în noi**”¹⁰.

Iubiți frați și surori în Domnul,

Astăzi vedem în jurul nostru multă suferință, multe boli sufletești și trupești care au nevoie de alinare și de vindecare. Din cauza crizei economice, spitalele s-au rărit, medicii s-au împușinat, medicamentele s-au scumpit, iar bolile s-au înmulțit. În acest context nefericit, prin proclamarea anului 2012 ca *An omagial al Sfântului Maslu și al îngrijirii bolnavilor*, Biserica noastră încearcă totuși să contribuie mai mult la alinarea suferinței atât prin lucrarea ei liturgică, duhovnicească și pastorală (mai ales Sfântul Maslu), cât și prin lucrarea ei social-filantropică și social-medicală (cabinete și centre medicale), inclusiv printr-o *cultură medicală a populației*, prin care oamenii sunt sfătuiți să prețuiască mai mult darul sănătății, evitând bolile, și să fie recunoscători

⁷ Constituțiile Apostolice, II, 40, 5-8, cf. Jean Claude Larchet, *Terapeutica...*, p. 263.

⁸ Clement Alexandrinul, *Cuvânt împotriva elinilor*, X, 106, 2, cf. Jean Claude Larchet, *Terapeutica...*, p. 273.

⁹ Sf. Ignatie Teoforul, *Epistola către Efeseni*, XX, 2, cf. Jean Claude Larchet, *Terapeutica...*, p. 273.

¹⁰ Sf. Macarie, *Omilii duhovnicești* (col. II), XX, 8, cf. Jean Claude Larchet, *Terapeutica...*, p. 289.

față de persoanele care îi ajută să se vindece, mai ales când ei singuri, din cauza sărăciei, nu-și pot plăti consultațiile sau medicamentele.

*În acest sens, pentru alinarea suferinței și pentru cultivarea sănătății este nevoie nu numai de o mai intensă cooperare între Stat și Biserică, ci și de conlucrare între diferite instituții și organizații sociale și de caritate, printr-o serie de programe pe care le-am putea numi **solidaritate pentru sănătate**.*

În orice caz, trebuie să unim mai mult știința cu spiritualitatea, arta medicală cu rugăciunea, cuvântul bun cu fapta de ajutorare, grija pentru sănătatea noastră cu grija și pentru sănătatea celor din jurul nostru și a celor mai departe de noi.

*Astăzi, preoții de la orașe și sate, precum și viețuitorii din mănăstiri cunosc multe probleme cu care se confruntă oamenii bătrâni, bolnavi, săraci și singuri, familiile cu mulți copii, adesea afectate de șomaj și de lipsuri multe. De aceea, îi îndemnăm să sporească, acolo unde păstoresc, activitățile de ajutorare frățească a bolnavilor și săracilor, astfel ca *iubirea vindecătoare a lui Hristos Cel răstignit și înviat să fie cât mai lucrătoare prin oameni cu suflet bun și cu dare de mână, știind că fapta cea bună, izvorâtă din iubire milostivă, va fi răsplătită cu binecuvântare în lumea aceasta și cu mântuire în viața veșnică, potrivit iubirii pe care a arătat-o fiecare față de oamenii aflați în suferință și în nevoi (cf. Matei 25, 31-46).**

În aceste zile de sărbătoare, de lumină și bucurie pentru viața noastră creștină, vă îndemnăm pe toți, cu părintească și frățească dragoste în Hristos, să arătați lumina dreptei credințe și a faptelor bune pretutindeni unde vă aflați, să împărtășiți și altora bucuria Învierii Domnului nostru Iisus Hristos, Vindecătorul și Mântuitorul nostru.

Cu prilejul Sfințelor Sărbători de Paști, vă adresăm tuturor părintești doriri de sănătate și mântuire, de pace și bucurie, dimpreună cu salutul pascal: „Hristos a înviat!”

Al vostru către Hristos Domnul rugător,

† **DANIEL**

Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române